

До протоколу № 198
від 11 лютого 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення зміни до статті 26 Закону України
«Про фізичну культуру і спорт» щодо утворення
та функціонування спеціалізованих спортивних класів»
(реєстр. № 14264 від 28.11.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 11 лютого 2026 року на своєму засіданні (протокол № 198) розглянув в межах предметів свого відання проект Закону «Про внесення зміни до статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів» (реєстр. № 14264 від 28.11.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, і зазначає таке.

Головним з опрацювання цього законопроекту визначений Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою створення на законодавчому рівні умов для підготовки спортивного резерву, залучення дітей до систематичних занять спортом в умовах спеціалізованих спортивних класів у поєднанні з отриманням загальної середньої освіти, для чого визначаються повноваження центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, й центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки щодо встановлення порядку відкриття спеціалізованих спортивних класів з видів спорту в закладах загальної середньої освіти.

Проект Закону розроблений Міністерством молоді та спорту України на виконання пункту 6 рішення Урядового Комітету від 26 вересня 2025 року.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловлює низку зауважень до змісту законопроекту, у тому числі техніко-юридичного характеру.

Так, зокрема ГНЕУ зазначає, що відповідні закони у сфері освіти не оперують терміном «спеціалізовані спортивні класи» та не передбачають

можливість їх створення. Так, у ст. 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту» зазначається, що з метою належної організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти формуються класи та/або групи, у тому числі *спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою формою здобуття освіти, з навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою.*

При цьому, визначення терміну «спеціалізовані спортивні класи» наводиться тільки в Порядку утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів у закладах загальної середньої освіти, затвердженого спільним наказом Міністерства молоді та спорту України та Міністерства освіти і науки України від 09.07.2025 № 4323/991, де вони визначаються як «окремі класи, що можуть утворюватися в закладах освіти для проведення додаткової навчально-тренувальної та спортивної роботи з видів спорту, визнаних в Україні, під час освітнього процесу» (п. 2 розділу І).

Таким чином, пропозиція законопроекту щодо визначення на рівні Закону повноважень відповідних центральних органів виконавчої влади щодо встановлення порядку відкриття та функціонування *спеціалізованих спортивних класів*, на думку ГНЕУ, актуалізує необхідність врегулювання можливості існування таких класів також у відповідних законах у сфері освіти.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) своїм листом 1/26650-25 від 18.12.2025 року повідомило про відсутність пропозицій та зауважень до законопроекту.

Під час розгляду зазначеного законопроекту **на засіданні підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях, яке відбулося 19 січня 2026 року, виникла необхідність уточнення позиції Міністерства освіти і науки України щодо окремих положень законопроекту.** Відповідно Комітет повторно звернувся до МОН України (лист № 04-24/20-2026/12162 від 19.01.2026) для уточнення позиції МОН України щодо:

доцільності законодавчого врегулювання відкриття та функціонування спеціалізованих класів спортивного, мистецького, наукового та військового спрямування шляхом внесення змін до статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

можливих шляхів практичної реалізації положень законопроекту реєстр. № 14264, пов'язаних із фінансуванням відкриття та функціонування таких класів, у тому числі спортивного спрямування, із застосуванням формулювання «за умови наявності коштів у відповідних бюджетах».

МОН України, розглянувши вищезазначений лист Комітету повідомило, що запропонована норма про можливість відкриття в закладах загальної середньої освіти спеціалізованих спортивних класів (з продовженим днем навчання) є логічною з огляду на потребу поєднання здобуття повної загальної середньої освіти з системною навчально-тренувальною та спортивною роботою.

Водночас внесення змін виключно до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» не зможе повною мірою забезпечити комплексний механізм реалізації такої норми в системі освіти (організація освітнього процесу,

профільність / спеціалізація, кадрове забезпечення, навантаження, оцінювання, інклюзія, безпека, медичний супровід тощо).

Для забезпечення повної реалізації запропонованої норми МОН України вважає за доцільне одночасно внести зміни до статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту», в частині визначення можливості утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів (з продовженим днем навчання) у закладах освіти, які забезпечують здобуття початкової та базової середньої освіти, а також у спортивних та військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеях.

Питання можливості створення та функціонування у закладах загальної середньої освіти спеціалізованих класів мистецького, наукового та військового спрямування, на думку МОН, потребує додаткового вивчення та обговорення.

Стосовно можливих шляхів практичної реалізації положень законопроекту, пов'язаних із фінансуванням відкриття та функціонування таких класів, МОН України зазначає, що формулювання «за умови наявності коштів у відповідних бюджетах» у чинній редакції законопроекту створює ризик невиконання норми та нерівності доступу до якісної спеціалізованої освіти та можливостей для професійної спортивної підготовки учнівської молоді, незалежно від спроможності місцевих бюджетів та пропонує замінити його на більш нейтральне формулювання, наприклад:

«у межах видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах за відповідними бюджетними програмами, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством».

Міністерство фінансів України підтримує законопроект та зазначає, що реалізація акта впливатиме на видаткову частину державного та місцевих бюджетів, та у разі його прийняття не потребуватиме додаткових видатків бюджетів усіх рівнів.

Реалізація акта здійснюватиметься за рахунок та у межах видатків, передбачених у відповідних бюджетах на повну загальну середню освіту. Фінансування утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів здійснюватиметься за кошти засновника закладу загальної середньої освіти та за рахунок коштів, не заборонених законодавством.

Національна академія наук України надала пропозиції та зауваження до законопроекту, підготовлені фахівцями Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Національна академія педагогічних наук України повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» підтримує законопроект та пропонує ухвалити його за основу та в цілому.

Комітет, обговоривши це питання, звертає увагу, що відкриття спеціалізованих спортивних класів з видів спорту з продовженим днем навчання у закладах загальної середньої освіти передбачено також Положенням про дитячо-юнацьку спортивну школу, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 05 листопада 2008 року № 993 (пункт 23 Положення), яким визначено, що «у разі потреби у закладах загальної середньої освіти можуть відкриватися спеціалізовані спортивні класи з видів спорту з продовженим днем навчання для проведення додаткової навчально-тренувальної та спортивної роботи за умови забезпечення вихованців харчуванням і додержання норм санітарно-гігієнічного законодавства на підставі відповідної угоди, укладеної між спортивною школою та закладом освіти. Спеціалізовані спортивні класи у закладах загальної середньої освіти утворюються та функціонують у порядку, визначеному Міністерством молоді та спорту України та Міністерством освіти і науки України».

Комітет, не заперечуючи можливість відкриття спеціалізованих спортивних класів з видів спорту з продовженим днем навчання, водночас поділяє позицію, викладену у висновку ГНЕУ до законопроекту та МОН України, щодо доцільності закріплення можливості функціонування таких класів у законодавстві у сфері освіти шляхом внесення відповідних змін до статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту», зокрема в частині визначення можливості утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів (з продовженим днем навчання) у закладах освіти, які забезпечують здобуття початкової та базової середньої освіти, а також у спортивних та військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцей.

Також Комітет звертає увагу на необхідність комплексного підходу до створення можливості функціонування спеціалізованих класів у закладах загальної середньої освіти не тільки спортивного спрямування, а й мистецького, наукового та військового. Разом з тим, погоджуючись з МОН України, вважає, що доцільність та потреба у запровадженні зазначеної новації у закладах загальної середньої освіти спеціалізованих класів мистецького, наукового та військового спрямування потребує додаткового вивчення питання.

Комітет висловлює занепокоєння щодо використання у запропонованій редакції формулювання «за умови наявності коштів у відповідних бюджетах», з огляду на таке.

По-перше, зазначене формулювання є оціночним та невизначеним і фактично не створює жодних гарантій для відкриття та стабільного функціонування спеціалізованих спортивних класів. Прив'язка реалізації норми виключно до наявності коштів у бюджетах різних рівнів створює ризик її непрактичної реалізації, особливо в умовах хронічного дефіциту фінансових ресурсів у сфері освіти.

По-друге, закріплення такої умови на рівні закону фактично ставить реалізацію передбаченого права у пряму залежність від бюджетної ситуації, що може призвести до формального характеру норми та унеможливити відкриття спеціалізованих спортивних класів у більшості закладів загальної середньої освіти, особливо в територіальних громадах з обмеженим фінансовим ресурсом.

По-третє, формулювання не узгоджується з підходами законодавства у сфері освіти, де держава, запроваджуючи нові організаційні моделі освітнього процесу, має паралельно визначати джерела та механізми їх фінансування, а не

ставити реалізацію освітніх прав здобувачів освіти у залежність від фактично невизначених бюджетних можливостей.

По-четверте, використання формули «за умови наявності коштів» не стимулює належного бюджетного планування та не покладає на органи державної влади і місцевого самоврядування обов'язку передбачати відповідні видатки та у разі збереження такої редакції існує ризик, що норма буде використана як підстава для відмови у відкритті спеціалізованих спортивних класів або припинення їх діяльності без належного обґрунтування.

З огляду на викладене, Комітет вважає за доцільне з метою забезпечення правової визначеності та реалістичності виконання цієї норми або виключити формулювання «за умови наявності коштів у відповідних бюджетах», або уточнити його, передбачивши чіткі державні гарантії фінансового забезпечення та/або визначення конкретних джерел фінансування відкриття і функціонування спеціалізованих спортивних класів у закладах загальної середньої освіти.

Заслухавши інформацію заступника Голови Комітету Колебошина С.В., заступника Міністра молоді та спорту України Нікітенка О.В., та широко обговоривши питання **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення зміни до статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів» (реєстр. № 14264 від 28.11.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

1.2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту, визначеному головним з опрацювання цього законопроекту, доопрацювати його до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

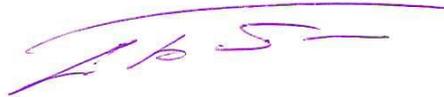
2. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту:

2.1. У разі створення робочої групи з підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів» (реєстр. № 14264 від 28.11.2025) включити до її складу народних депутатів України – членів Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, представників Міністерства освіти і науки України та Міністерства молоді і спорту України.

2.2. Проект Закону України «Про внесення зміни до статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо утворення та функціонування спеціалізованих спортивних класів» (реєстр. № 14264 від 28.11.2025), підготовлений до другого читання, розглянути на спільному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту та Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

3. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК